

Nd.

104. Frumvarp til laga

[91. mál]

um breyting á lögum nr. 54 5. júní 1957, um búfjárrækt.

Flm.: Gunnar Gíslason, Björn Pálsson.

1. gr.

36. gr. laganna orðist svo:

Óheimilt er að láta stóðhesta ganga lausa, nema heimild felist til þess í lögum þessum, sbr. 39. gr.

Verði vart við slíkan hest, ber umráðamanni þess lands, þar sem hesturinn kemur fyrir, að láta handsama hann og flytja hann til hreppstjóra, sem næstur er í því lögsagnarumdæmi. Skal þá hreppstjóri taka hestinn í gæzlu og standa skil á sanngjarnri greiðslu vegna fyrirhafnar og kostnaðar við handsömun. Sömu ákvæði gilda um hesta, sem ekki er hægt að gelda vegna skapnaðargalla.

2. gr.

37. gr. laganna orðist svo:

Finnist stóðhestur utan vörzlu, sem merktur er með bókstöfunum K eða LK á hægri lend, skal umráðamaður þess lands, þar sem hesturinn finnst, gera eiganda hans viðvart og gefa honum kost á að sækja hestinn. Hirði eigandi ekki um það, eða ef ekki er vitað um eiganda, þá skal umráðamaður landsins láta handsama hestinn og flytja hann til hreppstjóra, sem næstur er í því lögsagnarumdæmi.

Hreppstjóri tilkynnir eiganda um hestinn, og á eigandi rétt til að fá hann afhentan gegn sanngjarnri greiðslu fyrir gæzlu og handsömun, enda geti eigandi sannað heimild sína til að merkja hestinn með kynbótahestsmerki. Finnist eigandi ekki, skal hreppstjóri auglýsa hestinn í útvarpi, og skal tekið fram um mark, merki og einkenni. Gefi eigandi sig fram innan hálf mánaðar frá auglýsingardegi, skal afhenda honum hestinn gegn greiðslu á áföllnum kostnaði, geti hann sannað heimild sína til þess að merkja hestinn sem kynbótahest.

Nú hefur hreppstjóra verið afhentur ómerktur stóðhestur, eða stóðhestur, sem merktur hefur verið án heimildar, og skal hreppstjóri þá selja hann á opinberu uppboði. Vitji eigandi andvirðisins innan sex mánaða frá söludegi, skal honum greitt það að frádregnum öllum áföllnum kostnaði, annars rennur andvirðið í fjallskilasjóð þess hrepps eða upprekstrarfélags, þar sem hesturinn var handsamaður. Sömu ákvæði gilda um merkta stóðhesta, sem er ekki vitjað á tilsettum tíma frá auglýsingardegi, sbr. 2. málsg. þessarar greinar.

Verði ágreiningur um kostnað vegna handsömunar og gæzlu stóðhests samkv. þessari grein og 36. gr., skal hann metinn af tveimur dómkvöddum mönnum.

3. gr.

39. gr. laganna orðist svo:

Í sýslum, þar sem hrossabúskapur er að verulegu leyti rekinn til framleiðslu á kjöti, geta sýslunefndir gert samþykktir um að leyfa hrossaeigendum að láta stóðhesta ganga lausa í heimahögum á tímabilinu 20. maí til 20. júlí. Enn fremur geta sýslunefndir leyft hrossaeigendum í einu eða fleiri upprekstrarfélögum að sleppa stóðhestum með hryssum á afrétt, þar sem svo hagar til, að eigi er ástæða til þess að ætla, að um verulegan samgang hrossa milli afrétta sé að ræða. Hrossaræktarráðunautur skal fela einum manni í hverjum hreppi í samráði við hreppsnefnd að ákveða, hve mörgum stóðhestum má sleppa á afrétt. Enginn stóðhestur má ganga laus á afrétt, nema hann hefi fengið viðurkenningu hrossaræktarráðunautar eða manns í umboði hans. Slíka hesta skal merkja með LK á hægri lend, en bókstaf hrepps og númeri á vinstri.

Undanþágur þessar skulu því aðeins veittar, að fyrir liggja umsóknir um þær frá hlutaðeigandi hreppsnefndum, enda hafi þær áður verið ræddar á almennum hreppsfundum og hlotið meirahlutasamþykki búenda í viðkomandi hreppum og upprekstrarfélögum. Undanþágur þessar skulu aldrei veittar lengur en til fimm ára í senn, og leita skal álits hrossaræktarráðunautar Búnaðarfélags Íslands um þær.

4. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

Greinargerð.

Með frv. þessu er lagt til, að gerðar verði nokkrar breytingar á lögum nr. 54 1957, um búfjárrækt. Það er skoðun flm., að endurskoða þurfi búfjárræktarlögin í heild, og kunnugt er þeim um, að nú fer fram heildarendurskoðun laganna að tilhlutan Búnaðarfélags Íslands í samræmi við ályktun síðasta búnaðarþings um það efni. Enda þótt slíkri heildarendurskoðun búfjárræktarlaganna verið lokið fyrir búnaðarþing í vetur, þá má telja nokkurn veginn víst, að ekki vinnist tími til þess, seint á Alþingi því, sem nú situr, að afgreiða ný búfjárræktarlög.

Flm. þessa frv. leggja hins vegar áherzlu á að fá lögfestar þegar á þessu þingi þær breytingar á núgildandi búfjárræktarlögum, sem hér er lagt til að gerðar verði. Þess vegna leyfa þeir sér að flytja frv., þrátt fyrir það að þeir viti um, að endurskoðun búfjárræktarlaganna er á döfinni.

Þær breytingar, sem hér er lagt til að gerðar verði á lögnum, eru við þann kafla laganna, sem fjallar um hrossarækt, og eru þær við 36., 37. og 39. gr.

Um 1. gr.

Breytingin er í því fólgin, að tekið er skýrt fram, hverjum beri skylda til að láta handsama stóðhesta, sem ólöglega kunna að ganga lausir, og tryggja, að hestarnir verði ekki fluttir í önnur lögsagnarumdæmi en þeir finnast í.

Um 2. gr.

Breytingin er til samræmis við ákvæði 1. gr. Enn fremur, að sé ekki vitjað um andvirði seldra stóðhesta innan tilskilins tíma, þá skuli andvirðið renna í fjallskilasjóð, en ekki í búnaðarfélagssjóð. Þá er lagt til, að verði ágreiningur um kostnað við handsömun stóðhesta og gæzlu þeirra, þá verði kostnaðurinn metinn af dómkvöddum mönnum.

Um 3. gr.

Hér er lagt til, að rýmkuð verði nokkuð heimildarákvæði laganna um að leyfa lausagöngu stóðhesta, og verði það lagt í vald sýslunefnda, hvort slíkar undanþágur verði veittar.